

ERGEN SUÇLARI
ERGEN SUÇLULARA YÖNELİK
OKUL İÇİNDEKİ DÜZENLEMELER
VE TÜRK CEZA KANUNU
KARŞILAŞTIRMASI*

Dr. Ferah GÜÇLÜ YILMAZ**

Makalenin Geldiği Tarih: 05.11.2015 **Kabul Tarihi:** 05.11.2015

* Bu makale hakem incelemesinden geçmiştir ve TÜBİTAK-ULAKBİM Veri Tabanında indekslenmektedir.

** Eğitim Bilimleri, Eğitim Yönetimi ve Deneticiliği Ana Bilim Dalı, ferahgucluyilmaz7@hotmail.com

ÖZ

Eğitim sistemlerinin en genel amacı “özünde, sözünde ve eyleminde iyi insanı” yetiştirmektir. Bu nedenle eğitimin temel dayanağı etikdir. Etik anlayışını, bireysel gelişimi içinde yoğurarak davranışa dökememiş bir nesilden toplumsal hukuku gerek sosyal adalet gerekse hukuk düzeni bakımından benimsemiş bireyler yetiştirmek zordur. Bu araştırmanın amacı; “ortaöğretimde ergen suçluluğunu” analiz ederek “gelişmekte olan bir devlet” olarak, ülkemize kazandırmaya çalıştığımız gençlerimizin ve eğitim sistemimizin, var olan durumunu ortaya koymak, Milli Eğitim Bakanlığı Disiplin Yönetmeliği ile Uluslararası Sözleşmeler ve Türk Ceza Kanunu” nda çocukların yargılanması arasında işlem geçişlerini, bu paraleldeki sorunları dile getirmek ve çözüm önerilerini tartışmaya açmaktır.

Anahtar Sözcükler: Ergen, Ergen Suçluluğu, MEB Disiplin Yönetmeliği, Türk Ceza Kanunu.

ADADOLESCENT CRIMES
ARRANGEMENTS AND TURKISH CRIMINAL LAW SCHOOL
IN COMPARISON FOR ADOLESCENT OFFENDERS

ABSTRACT

The overall objective of the education system, “in essence, the promise of good people and action” is to educate. Therefore, the basic premise of education is ethic. It is too difficult to cultivate who adopted individuals that social law both in terms of social justice and legal order. The purpose of this study; “adolescent delinquency in secondary education” analyzes, “a state emerging” as we try to bring to our country, our youth and our education system, reveals the existing situation, Ministry of Education Discipline Regulations the International Conventions and the Turkish Criminal Code “in the children in the trial process transitions, voice, and open discussion of problems and solutions in this line.

Keywords: Adolescents, Juvenile Delinquency, Disciplinary Regulations of the Ministry of Education, Turkish Criminal Law.

GİRİŞ

Milli Eğitim Sistemimizin temel amaçlarından birisi “Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı kişiliğe sahip, insan haklarına saygılı, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler yetiştirmek” tir ^[1]. Bu nedenle her ne kadar okul yönetiminin ana unsuru olarak görülmesi de, özellikle Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlar, sınıf öğretmenleriyle birlikte hareket ederek öğrencilerin okul içi ve davranışlarını izlemekte, gelişimlerini gözlemlemekte, sorunlarıyla birebir ilgilenecek çözüm bulmalarına yardımcı olmaktadır. Ancak Türkiye genelinde okullarımızda rehber öğretmen açığımız 19 728, bir rehber öğretmene düşen öğrenci sayımız ise, liselerde 589 kişidir. Ortaöğretimde 2011-2012 eğitim-öğretim yılında derslik başına düşen öğrenci sayısı İstanbul’da 38; Ankara’da 33; Bursa’da 36; Hakkâri’ de 50; Diyarbakır’da ortaöğretimde 45’dir^[2]. Bu kalabalık sınıflarda insan gelişiminin en karmaşık dönemi sayılabilecek ergenlere eğitim vermenin sıkıntıları daha da artmaktadır. Ergenlik, psikolojik, sosyolojik, fizyolojik değişimlerin geçirildiği; çocukluktan çıkmaya ve toplumda “birey” olma gayretlerini içinde bulunduğu aile ve sosyal çevresi oranında gerçekleştirmeye çalışan, BM ve uluslararası sözleşmeler gereğince halen “çocuk” kabul edilen kişileri kapsamaktadır. Ergenin bir yetişkin olma çabası aslında topluma uyum sağlama, fiziği, aklı ve kişiliğiyle bir “var olma mücadelesini” ve kendi yaşam felsefesiyle biçimlendirdiği “saygınlık kazanma” eylemlerini içermektedir. Bu nedenle ergen, duygu – düşünce ve davranışlarında istikrarsız, fark edilme – kabul edilme – takdir edilme gereksinimlerini en yoğun yaşayan kişidir. Diğer insanları gözlemekte, örnek almakta, en çok zaman geçirdiği sosyal çevresinden etkilenmektedir. Bu nedenle bir öğrencinin okulda geçirdiği zamanın kalitesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışma Servisi Etkinliklerinin, öğrenme ortamının, öğretmenin dolayısıyla tüm okul ortamının kalitesiyle doğru orantılıdır.

Ergen Suçluluğu ve Ergeni Suça İten Nedenler

Ergen suçluluğu (Juvenile Delinquency); ceza yasasında bulunan bir veya birkaç maddenin ihlalden dolayı çocuk mahkemelerine düşmelerine neden olan veya mahkemeye düşmelerine neden olacak bir risk taşıyan davranışlarda bulunan 18 yaşın altındaki kişileri kapsamaktadır^[3]. Uluslararası sözleşmelerde çocuk suçluluğu ile ilgili tanıma “Birleşmiş Milletler Çocukların Yargılanması

[1] Milli Eğitim Temel Kanunu, 1739 Sayılı Kanun

[2] Milli Eğitim Bakanlığı İstatistikleri, 2011

[3] Binder, A., (1988), Juvenile Delinquency, Annual Review of Psychology. 9(3). 253-258.

İle ilgili Uyulması Gereken Standart Asgari Kurallar”la (Beijing Kuralları) ilgili bildiride rastlanmaktadır (Defence for Children International, 1993). Buna göre; ilgili hukuk sistemleri uyarınca, bir suçu işlemesi ile ilgili olarak yetişkinlerden farklı şekilde muamele edilen küçük veya gencin, kanuna göre cezalandırılabilir olan (ihmal veya hareket ile işlenen) her türlü davranışı “çocuk/ergen suçluluğu” olarak tanımlanmaktadır.

Ergen/çocuk suçluluğundan söz edebilmek için kabul edilen cezai sorumluluk yaşı ülkeleri göre farklılık göstermektedir. Cezai sorumluluğun ön koşulu Çocuk Mahkemelerinin Yönetimi Hakkında BM Asgari Standart Kuralları (Pekin Kuralları) Md. 3”e göre duygusal ve zihinsel açıdan asgari olgunluğa eriştiği yaş olarak kabul edilmektedir.

Bu sınır Unesco için 15, BM için 12, İngiltere-Almanya-İtalya”da 14, Fransa”da 13, Amerika”da 16/17 yaştır. Ülkemizde 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu”na göre cezai sorumsuzluk yaşı 12”ye çıkarılmıştır. Türk Hukuk Sisteminde Ceza Kanunu’na bakıldığında; yaşları 12 ile 15 arasında olan çocuklar, kısmi olarak cezai ehliyete sahiptir. Suçlu yaptığı fiilin bilincinde ve sonuçlarını kavrayabilecek durumda ise ceza, belirli oranda indirim uygulanarak verilmektedir. Yaşları 15 ile 18 arasındaki çocukların işledikleri suçun bilincinde ve sonuçlarını kavrayabilecek durumda olduğu kabul edildiğinden ceza verilir ancak belirli bir oranda indirim uygulanır. Milli Eğitim Bakanlığı, 12-24 yaşları arasını ergenlik dönemi olarak belirlemektedir. İlköğretim (12-15 yaş), ortaöğretim (15-18 yaş) ve üniversite (18-24 yaş) öğrencilerine yönelik kural dışı davranışlar için ödül ve disiplin yönetmelikleri düzenlemiştir. Toplumsal hayatta sorumluluk alabilen çocuk ve gençleri kapsayan ergenlik dönemi, gelişimsel özellikleri bakımından kuralları çiğnemeye, suç işlemeye en yakın dönemi ifade etmektedir.

Ergen suçluluğunu açıklayan: (1) Sosyalleşme veya Değer Gelişimi Teorileri (Socialization or Value Development Theories); (2) Kurumsal Hazırlık ve Fırsat Teorileri (Institutional Provision or Opportunity Theories); (3) Akran Grupları ve Çete Teorileri (peer Group and Gang Theories); (4) Aile Teorileri (Family Theories); (5) Kişilik ve Kimlik Algısı Teorileri (personality and Self Image Theories); (6) Fizyolojik Teoriler (physiological Theories) gibi teorilerde ergenin suç işlemesine zemin hazırlayan, fizyolojik ve aile yapısı, sosyo-ekonomik çevre gibi etkilerden söz edilebilmektedir. Ayrıca toplumsal, ekonomik ve kültürel değişmelerin toplumda yarattığı bunalımlar, değişen değerlerin yarattığı çelişmeler ve kavram kargaşaları, ergen suçluluğunun temellerini hazırlamaktadır ^[4].

[4] Özcan KÖKNEL, ‘Kimliğini Arayan Gençliğimiz’, Altın Kitaplar Yayınevi, İstanbul, 2001, 1. Baskı, s.356 vd.

Liselerde davranış bozukluğu gösteren ve disiplin suçu işleyen öğrencilerin özgeçmişlerine bakıldığında; stratejik olmayan anne baba disiplini veya baskısı, aşırı ilgisi ya da ilgisizliği, anne ya da babanın olmaması, babanın alkolik olması veya iş nedeniyle uzun süre evden uzak kalması, işsizlik ve ekonomik güçsüzlük, sık sık çevre değiştirme, boşanmış ya da gayrimeşru yaşantı çocuğu olma gibi birçok etken karşımıza çıkmaktadır. Bilimsel araştırmalar ergen suçluluğunun en temel iki ögesinin; aile yapısının bozulması veya aile içi şiddet^[5] ve akran gruplarının etkili olduğunu göstermektedir^[6]. Nitekim Akduman ve Baran^[7], tarafından yapılan araştırmada arkadaşlarıyla birlikte suç işleyen çocukların oranı %79,6 olarak tespit edilmiştir.

Türkiye'deki çocuk suçluluğuna baktığımızda çeteleşmenin ve uzmanlaşmanın yabancı ülkelerdeki kadar yaygın olmadığı, daha çok 3-5 kişilik gruplar halinde işlendiği^[8] görülmektedir.

Okullarda Ergen Suçları

Suç, toplumdaki hukuk düzenini bozduğu için yasalar tarafından yasaklanmış eylemler olarak^[9] insanoğlunun grup halinde yaşamasından bu yana var olan bir sorundur^[10]. Suç olgusu; kanunun ihlali bakımından hukuki, hangi davranışların suç olduğunun belirlenmesi açısından kriminolojik, toplumsal yaşama

[5] Balo, 1996: 202; Dizman vd., 2005: 10; Gültekin Akduman vd., 2007: 157

[6] Uluğtekin, S. (1991). Hükümlü Çocuk ve Yeniden Toplumsallaşma. Ankara: Bizim Büro Basımevi s. 224; İçli, T. G. (1994). Kriminoloji, Ankara: Bizim Büro Basımevi, s. 422 ; Delikara, .E. (2000). Ergenlerin Akran İlişkileri İle Suç Kabul Edilen Davranışlar Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.; Gültekin, Akduman, G. G., Akduman, B., Cantürk, G. (2007). 'Ergen Suçluluğunda Bazı Kişisel ve Ailesel Özelliklerin İncelenmesi', Türk Pediatri Arşivi; Gül, S.K., Güneş, .D. (2009). "Ergenlik Dönemi Sorunları ve Şiddet", Sosyal Bilimler Dergisi, s. 79-101.

[7] Akduman, G. G. ve Baran, G. (2010), Suça Karışan Çocuklarda Akran İstismarının İşlediği Suçun Özellikleri, Göç ve Okul Durumu Değişkenleri Açısından İncelenmesi, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi Sayı: 3

[8] Sevik Y. H.,(1998), 'Uluslararası Sözleşmelerdeki İlkeler Açısından Çocuk Suçluluğu İle Mücadelede Kurumsal Yaklaşım', Beta Yayınevi, İstanbul, Yayınlanmamış Doktora Tezi.

[9] Kulaksızoğlu, Adnan (1998), 'Ergenlik Psikolojisi', İstanbul, Remzi Kitabevi, 6. Baskı, Sf: 196

[10] Uluğtekin, S. (1991). Hükümlü Çocuk ve Yeniden Toplumsallaşma. Ankara: Bizim Büro Basımevi

zararlı olması açısından sosyolojik, bireysel bir eylem olduğu için psikolojik, etik kurallarla çelişmesi nedeniyle ahlaki bir kavramdır ^[11] .

Sosyalleşme içinde akran grubuyla etkileşim kurarak, özdeşim yapabileceği modelleri sunan okullar, toplum içinde yaşamanın genel kural ve gereklerinin, toplumun huzur ve sükûnu için konulmuş olduğunu, ihlal edilmemesi gerektiğini öğretebilen kurumlar olmalıdır^[12] . Akduman ve Baran'ın (2010) araştırması, okula gitmeyen suç işleyen çocukların oranı %54,4" olduğunu göstermektedir. Aynı araştırmaya göre suça karışan çocukların % 45.6' sının okula devam ettiğini ve okula devam eden çocukların ise % 70.2' sinin okuldan sık sık kaçtığını ortaya çıkarmıştır. Okul başarısızlığı–suç ve okuldan kaçma–suç işleme arasında İngiltere ve Amerika" da % 94,8 düzeyinde bir ilişki olduğu saptanmıştır^[13] . Okullardan uzak kalmış çocukların psikolojik gelişimi, çevresine uyumu, istedik davranış geliştirme becerileri sekteye uğramaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre ülkemizde suç işleyen kişilerin yaklaşık yarısı, 25 yaşın altındaki yaş diliminde bulunan çocuklar ve gençlerdir. Ancak aynı veriler, okula gittiği halde yaralama, hırsızlık, uyuşturucu ve uyarıcı madde kullanma, satma ve satın alma gibi önemli suçlardan dolayı güvenlik birimlerine gelen veya getirilen ortaöğretim seviyesindeki gençlerin oranındaki artışa da dikkat çekmektedir.

Sosyal psikoloji, akran grupları, ergen grup yapıları, olumlu kimlik edinme gereksinimi, olumlu toplumsal ortam eksikliği, olumsuz ebeveyn ve aile deneyimleri (örneğin; sert ve bozuk disiplin, düşük aile uyumu, ebeveyn suçluluğu), okul hayatında başarısızlık ve mesleki başarıda yetersizlik gibi faktörlerin okulla ilgili riskleri ve suç oranını artırdığını ortaya koymaktadır^[14] .

[11] Tufan, B. (2001), "Sosyal Sorunlar- Ders Notları". Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksekokulu.

[12] Uluğtekin, 1991: 224

[13] Işıkaç, Y. (1999), 'Sosyolojik Açıdan Çocuk Suçluluğu ve Bir Hukuk Devleti Olan Türkiye'de Devletin Cezalandırma Yetkisini Kullanış Biçimi' Mevzuat Dergisi, Yıl:2, Sayı:3,

[14] Güler, M. (2010), 'Sosyal Psikoloji Bakış Açısından Çocuk ve Ergenlerde Suçlu Davranış Gelişimi' TBB Dergisi, Sayı:89

Tablo 1: Güvenlik Birimine Gelen veya Getirilen Çocuk İstatistikleri

Güvenlik Birimine Gelen veya Getirilen Çocuk İstatistikleri						
İsnat Edilen Suç Türü	İlkokul			Lise ve Dengi Okul Öğrencisi		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Öldürme	89	138	86	81	84	133 *
Yaralama	6478	9221	8385	12589	14658	17999 *
Hırsızlık	6301	7452	6416	2630	2957	3861 *
Uyuşturucu ve Uyarıcı, Madde Kullanma, Satma, Satın Alma	322	688	695	786	986	1934 *
Mala Zarar Verme	1137	1100	1211	716	758	998 *
Tehdit	432	647	509	884	1068	1434 *
Cinsel Suçlar	603	862	781	486	641	842 *
Hakaret	139	268	215	305	403	615 *
Sahtecilik	62	121	156	131	230	378 *
Aile Düzenine Karşı Suçlar	40	99	134	112	112	87
Genel Ahlaka Karşı Suçlar	10	22	10	17	25	37 *
Genel Toplam	15623	20618	<u>18958</u>	18737	21922*	28318 *

Kaynak: TÜİK İstatistikleri. 2014.

Bu tabloya yansımayan okul içinde gerçekleşen, okulda kavga etmek, sigara içmek, dersin işleyişine engel olmak, öğretmene saygısızlık, kesici yaralayıcı alet bulundurma^[15], arkadaşlarına söz ve davranışla hakaret etmek, resmi evrakta tahrifat, yalan söylemek^[16] gibi kimisi rehberlik yapılarak kimisi de okul içinde Disiplin Kurulu” nca cezai yaptırıma alınmış suçlarında bulunduğu düşünüldüğünde acil önlem alınması gereken bir eğitim sorunu daha gün yüzüne çıkmaktadır.

[15] Akar, N. (2006) Ortaöğretim Kurumlarında Karşılaşılan Disiplin Sorunları ve Eğitim Yöneticilerinin Çözüm Yaklaşımları (Denizli İli Örneği), Pamukkale Ün. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

[16] Duran, C. O. (2011), Ortaöğretim Okullarında Okul Yönetimine Yansıyan Disiplin Sorunları ve Okul Yöneticilerinin Çözüm Yaklaşımları’ Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi

MEB 2007 yılı verileri, okullarda 8168 öğrencinin karıştığı 3688 olay meydana geldiğini göstermektedir. Buna göre, eğitim öğretim zamanı 180 gün olarak hesaplandığında, günde ortalama 21 olay meydana gelmiş ve 48 öğrenci bu olaylara karışmıştır. Bakanlık, **2009, 2010 ve 2011’de ise 9 bin 833 öğrenciye disiplin cezası verildiğini açıklamıştır. Bu verilere ilişkin aşağıda bir tablo yer almaktadır**^[17].

Tablo 2. Yıllara Göre Disiplin Cezası Alan Öğrenci Sayıları

Okul Türü	2009		2010		2011		Toplam
	Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek	
İlköğretim	2	69	2	93	5	97	268
Mesleki-Teknik ve İmam Hatip	408	1193	625	1138	546	1309	5219
Genel Ortaöğretim	330	934	400	1098	447	1137	4346
Genel Toplam	740	2196	1540	1816	998	2543	9833
	2936		3356		3541		

MEB, Eğitim İstatistikleri, 2011

MEB, okullarda en çok yaşanan disiplin olaylarını; **sarkıntılık, taciz, hakaret, tehdit** olarak belirlemiştir. Disiplin olaylarının en çok yaşandığı okul türü ise meslek liseleridir. MEB İç Denetim Raporu’na (2011) göre, meslek ve teknik liselerinde okuyan öğrencilerin % 20’si kavga/darp/yaralama olaylarına karışmakta, % 14’ü sigara içmekte, % 7’si ise okula geldiği halde özürsüz olarak derslere ve uygulamalara katılmamaktadır. Disiplinsizliğin önüne geçmek için uzman desteğinde geliştirilen politikalara ihtiyaç duyulduğu belirtilen raporda, disiplin olaylarının azaltılması için sistemli ve düzenli çalışmalar yapılması gerektiğini vurgulanmıştır.

Ergen Suçlulara Yönelik Okul İçindeki Düzenlemeler ve Türk Ceza Kanunu Karşılaştırması ve Öneriler

Büyük bir aile, küçük bir toplum görüntüsünde olan okullar, temel öğrenmelerini gerçekleştirmiş aynı zamanda toplumsal düzene uyum sağlamış bir nesil yetiştirirken sosyal adalet, demokratik hak ve özgürlüklerinin farkında

[17] 2011 yılından sonraki konuya ilişkin veriler MEB İstatistiklerinde yayınlanmamıştır.

olma, farklılıklara hoşgörüyle bakabilme, hukuksal düzeni koruma, insan haklarına saygılı olma gibi evrensel değerleri de kazandırmaya çalışmaktadır. Özellikle ortaöğretimin temel amaçlarından ilki “Bütün öğrencilere ortaöğretim seviyesinde asgari ortak bir genel kültür vermek suretiyle onlara kişi ve toplum sorunlarını tanımak, çözüm yolları aramak ve yurdun iktisadi sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunmak bilincini ve gücünü kazandırmak” tır. Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri, Okul Gelişim ve Yönetim Ekibi, Ödül ve Disiplin Kurulu çalışmaları ‘suçun ortaya çıkmasından önce önleyici tedbirlere’ yönelik daha planlı, sistemli hizmetler üretmelidir. Okul Rehberlik Servisi davranış bozukluğu ile ‘suç’ teşkil eden davranışları gösteren öğrencilere yönelik programlar hazırlamalı öğrencileri geliştirmelidir.

Okul içinde alınacak tüm önleyici tedbirlere rağmen ‘suç’ teşkil eden davranışlara uygulanacak yaptırımların ilköğretimden itibaren başlayarak düzenlenmesi öğrencilerin gelişimleri açısından önem taşımaktadır. 2012 yılında yapılan düzenlemeyle İlköğretim Kurumları Yönetmeliği Md. 108, 12-15 yaş arası ortaokul öğrencilerinin olumsuz davranışlarına alınacak tedbirleri ve uygulanacak yaptırımlar gündeme getirilmiş ve isabetli bir karar alınmıştır. Bu yaş aralığındaki çocuklar ceza ehliyetine sahip olabilecek koşulları taşımaları nedeniyle yaptıkları davranışlardan sorumlu tutulabilmektedir. Türk Ceza Kanunu’nda 12-15 yaş arası çocuklara kısmi ceza ehliyeti getirmektedir.

MEB İlköğretim Yönetmeliği, yaptırımların uygulanmasındaki amacın, öğrenci için caydırıcı olması, toplum düzeninin korunması, öğrencinin yaptığı davranışlarının farkına vararak bu davranışlarının olumlu yönde düzeltilmesini sağlamak olduğu belirtmiş ve öğrencilerin gelişim dönemleri de dikkate alınarak, bilinçlendirme ile düzeltilebilecek davranışlar için; sözlü uyarma, öğrenci ile sözleşme imzalama, veli ile görüşme, kınama ve okul değiştirme adımlarından oluşan bir süreci yürürlüğe koymuştur.

Liselerde geçerli olan MEB Ödül ve Disiplin Yönetmeliği ise olumsuz davranışlara ilişkin önleyici tedbirlerin alınmasını okul içi kurulların ve Rehberlik servisinin işlevleri içine yerleştirerek, disiplin suçunun oluşması ve Disiplin Kurulu’na sevkî durumunda davranışın cezalandırılması sürecini doğrudan ‘Kınama’ yaptırımıyla başlatmaktadır. Oysa uluslararası sözleşmeler ve Türk Ceza Kanunu 18 Yaşından Küçükleri ‘çocuk olarak nitelemektedir. ‘Uyarma’ sürecinin yönetmelikten çıkarılmasıyla, Çocuk Hakları Bildirgesi’nin, ‘çocuk her koşulda koruma ve kurtarma olanaklarından ilk yararlananlar arasında olmalıdır’ şeklinde ifade edilen **8. İlkesi ve 5395 Sayılı Çocukların Korunması Kanunu’nun Madde 4/d**, ‘çocuk ve ailesi bilgilendirilmek suretiyle karar sürecine katılımlarının sağlanması’ ilkesine aykırı bir durum söz konusu olmaktadır.

Ayrıca İlköğretim ve Ortaöğretim kurumları disiplin kuralları arasında, yaptırım gerektiren davranışlar arasında paralellik olmaması da önemli bir eksikliktir. Örneğin 'resmi evrakta değişiklik yapmak' ilköğretim Kurumları Yönetmeliği'ne göre 'Kınama', Ortaöğretim Kurumları Ödül ve Disiplin Yönetmeliği'ne göre 'Okuldan Tasdikname ile Uzaklaştırılma' cezasını gerektiren bir davranıştır. Aynı yönetmelikte 'kınama' cezasının içerdiği yaptırımlar açıkça belirtilmediği için 'cezanın caydırıcılığı ve davranış gelişiminin izlenmesi ilkesine' uygun düşmemekte, öğrenciler için sözlü uyarıdan farkı kalmamaktadır. Ayrıca yönetmelik maddelerinin okul türlerine, nitelik ve ihtiyaçlarına yönelik düzenlenmemesi, ifadelerin karmaşası, suçların ağırlığı vb. yeniden düzenlenmesini şart koşmaktadır.

Aşağıda MEB Ödül ve Disiplin Yönetmeliği maddeleri ve yaptırımlarının, Türk Ceza Kanunu'yla karşılaştırılmasına ilişkin bir tablo verilmektedir.

Tablo 3: MEB Ödül ve Disiplin Yönetmeliği ve Türk Ceza Kanunu'nun Karşılaştırılması

MEB ÖDÜL VE DİSİPLİN YÖNETMELİĞİ MADDELERİ	MEB YAPTIRIMLARI	TÜRK CEZA KANUNU YAPTIRIMLARI
1. Kişilere, arkadaşlarına söz ve davranışlarla sarkıntılık, hakaret ve iftira etmek veya ahlak kuralları ile bağdaşmayan davranışlarda bulunmak ya da başkalarını bu gibi davranışlara kışkırtmak,	Okuldan Kısa Süreli Uzaklaştırma	Hakaret (Şikâyete Bağlı-Kamu Görevlisine Yönelik Hariç) Md. 125(3 ay-2 yıl) İftira Md.267(1-4 yıl) Suç İşlemeye Tahrik Md.214 (6 ay-3 yıl) Hayasızca Hareket Md.225 (6 ay-1 yıl) M ü s t e h c e n l i k Md.226(6 ay-2 yıl) Cinsel Taciz(Şikâyete Bağlı) Md.105(3 ay-2 yıl)
2. Kişileri veya grupları dil, ırk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi ve dini inançlarına göre ayırmayı, kınamayı, kötülemeyi amaçlayan davranışlarda bulunmak veya ayrımcılığı körükleyici semboller taşımak,	Okuldan Kısa Süreli Uzaklaştırma	İnanç Düşünce Kanaat Hürriyetini Engelleme Md.115(2-5 yıl) Ayrımcılık Md. 122(6 ay-1yıl)

3. İzinsiz gösteri veya toplantı düzenlemek, bu tür gösteri veya toplantılara katılmak ve bu amaçla yapılan etkinliklerde bulunmak,	Okuldan Kısa Süreli Uzaklaştırma	Kanunlara Uymamaya Tahrik Md.217(6ay-2 yıl) Suç İşlemeye Tahrik Md.214(6 ay-5 yıl)
4. Her türlü ortamda kumar oynamak veya oynatmak,	Okuldan Kısa Süreli Uzaklaştırma	Kumar Oynanması İçin Yer-İmkân Sağ- lama Md.228(1 yıla kadar)
5. Öğretmen, eğitici personel veya okul yönetiminde verilen görevlerin yapılmasına engel olmak	Okuldan Kısa Süreli Uzaklaştırma	Eğitim Öğreti- min Engellenmesi Md.112(1-3 yıl)
6. Öğretmenlere, eğitici personele, yöneticilere, memurlara, diğer görevliler ile ziyaretçilere hakaret etmek, karşı gelmek ve görevlerini yapmalarına engel olmak,	Okuldan Kısa Süreli Uzaklaştırma	Eğitim Öğreti- min Engellenmesi Md.112(1-3 yıl) Hakaret(Şikâyete Bağlı) Md. 125(3 ay-2 yıl)
7. Yasaklanmış veya müstehcen yayın, kitap, dergi, broşür, gazete, bildiri, beyanname, ilan ve benzerlerini dağıtmak, duvarlara ve diğer yerlere asmak, yapıştırmak, yazmak, okul araç-gerecini ve eklentilerini bu amaçlar için kullanmak,	Okuldan Kısa Süreli Uzaklaştırma	M ü s t e h c e n l i k Md.226(6 ay-2 yıl)
8. Bilişim araçları ile yönetici, öğretmen, eğitici personel, memur, diğer görevliler ve ziyaretçiler ile öğrencileri rahatsız edici davranışlarda bulunmak,	Okuldan Kısa Süreli Uzaklaştırma	Kişilerin Huzur ve Sükûnunu Bozma (Şikâyete Bağlı) Md.123(3ay-1yıl)
9. Derslere, etütlere, atölye, laboratuvar ve mesleki eğitim alanları ile okulun faaliyetlerine geç gelmeyi veya erken ayrılmayı alışkanlık hâline getirmek,	Okuldan Kısa Süreli Uzaklaştırma	—————
10. Kavga, darp etmek ve yaralama olaylarına karışmak,	Okuldan Kısa Süreli Uzaklaştırma	T a k s i r l e Yaralama(Şikâyete Bağlı) Md. 89(3/6ay-Bilinçli Kasıt Halinde 1/3 yıl)

11. Öğrencilerin bulunmaması gereken yerlere gitmeyi alışkanlık hâline getirmek ve arkadaşlarını böyle yerlere gitmeye zorlamak,	Okuldan Kısa Süreli Uzaklaştırma	Kanunlara Uymamaya Tahrir Md.217(6ay-2 yıl) Suç İşlemeye Tahrir Md.214(6 ay-5 yıl)
12. Okul binası, eklenti ve donanımlarına, kendisinin veya arkadaşlarının araç-gerecine ahlak dışı ya da siyasi ve ideolojik amaçlı resim, şekil, amblem ve benzeri şeyler yapmak ve yazılar yazmak,	Okuldan Kısa Süreli Uzaklaştırma	M ü s t e h c e n l i k Md.226(6 ay-2 yıl)
13. Organizeli kopya çekmek veya çekilmesine yardımcı olmak,	Okuldan Kısa Süreli Uzaklaştırma	—————
14. Sarhoşluk veren zararlı maddeleri bulundurmak veya kullanmak,	Okuldan Kısa Süreli Uzaklaştırma	—————
15. Türk Bayrağı'na, sancağına, ülkeyi, milleti ve devleti temsil eden sembollere saygısızlık etmek,	Okuldan Tasdikname ile Uzaklaştırma	—————
16. Millî ve manevi değerleri söz, yazı, resim veya başka bir şekilde aşağılamak; bu değerlere küfür ve hakaret etmek,	Okuldan Tasdikname ile Uzaklaştırma	Hakaret (Şikâyetle Bağlı-) Md. 125(3 ay-2 yıl)
17. Hırsızlık yapmak, yaptırmak ve yapılmasına yardımcı olmak,	Okuldan Tasdikname ile Uzaklaştırma	Hırsızlık Md.141-142(1-3/3-5/3-7 yıl)
18. Okulla ilişkisi olmayan kişileri, okulda veya okula ait yerlerde barındırmak,	Okuldan Tasdikname ile Uzaklaştırma	—————
19. Okul/kurum tarafından verilen kimlik kartı, karne, öğrenci belgesi veya diğer belgelerde değişiklik yapmak; sahte belge düzenlemek; üzerinde değişiklik yapılmış belgeleri kullanmak veya bu belgelerin sağladığı haklardan yararlanmak ve başkalarını yararlandırmak,	Okuldan Tasdikname ile Uzaklaştırma	Resmi Belgeyi Bozmak Yok Etmek veya Gizlemek Md. 205(3 ay-2 yıl) Özel Belgede Sahtecilik Md. 207(1-3 yıl)
20. Okul sınırları içinde herhangi bir yeri, okul yönetiminden izinsiz olarak eğitim-öğretim amaçları dışında kullanmak veya kullanılmasına yardımcı olmak,	Okuldan Tasdikname ile Uzaklaştırma	—————
21. Okulun bina, eklenti ve donanımları ile okula ait taşınır veya taşınmaz mallarına zarar vermek,	Okuldan Tasdikname ile Uzaklaştırma	Mala Zarar Verme Md. 152(1-6 yıl)

22. Ders, sınav, uygulama ve diğer faaliyetlerin yapılmasını engellemek veya arkadaşlarını bu eylemlere katılmaya kışkırtmak,	Okuldan Tasdikname ile Uzaklaştırma	Eğitim Öğretimin Engellenmesi Md.112(1-3 yıl) Kanunlara Uymamaya Tahrir Md.217(6ay-2 yıl) Suç İşlemeye Tahrir Md.214(6 ay-5 yıl)
23. Eğitim-öğretim ortamına yaralayıcı, öldürücü silah ve patlayıcı madde ile her türlü aletleri getirmek veya bunları bulundurmak,	Okuldan Tasdikname ile Uzaklaştırma	—————
24. Zor kullanarak veya tehditle kopya çekmek veya çekilmesini sağlamak,	Okuldan Tasdikname ile Uzaklaştırma	Kanunlara Uymamaya Tahrir Md.217(6ay-2 yıl) Suç İşlemeye Tahrir Md.214(6 ay-5 yıl)
25. Bağımlılık yapan zararlı maddeleri bulundurmak veya kullanmak,	Okuldan Tasdikname ile Uzaklaştırma	Kullanmak için Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Satın Almak, Kabul Etmek, Bulundurmak Md.191(1-2 yıl)
26. Yerine başkasını sınava sokmak, başkasının yerine sınava girmek,	Okuldan Tasdikname ile Uzaklaştırma	—————
27. Bilişim araçları ile yönetici, öğretmen, eğitici personel, öğrenci, memur, diğer görevliler ve ziyaretçilere etik olmayan ses, söz ve görüntülerle zarar verici davranışlarda bulunmak, faaliyetlerde etkin rol almak,	Okuldan Tasdikname ile Uzaklaştırma	Kişilerin Huzur ve Sükûnunu Bozma (Şikâyete Bağlı) Md.123(3ay-1yıl)
28. Bir kimseyi ya da grubu suç sayılan bir eylemi düzenlemeye, böyle eylemlere	Okuldan Tasdikname	Kanunlara Uymamaya Tahrir Md.217(6ay-2 yıl)

29. Eğitim-öğretim ortamında, herhangi bir kimsenin mal ve eşyasına el koymak, başkasına ait evraki izinsiz açmak, tahrip etmek ve başkalarını bu davranışlar için kışkırtmak,	Okuldan Tasdikname ile Uzaklaştırma	Mala Zarar Verme Md. 152(1-6 yıl) Kanunlara Uymamaya Tahrik Md.217(6ay-2 yıl) Suç İşlemeye Tahrik Md.214(6 ay-5 yıl)
30. Eğitim-öğretim ortamını, amaçları dışında izinsiz olarak kullanmak veya kullanılmasına yardımcı olmak,	Okuldan Tasdikname ile Uzaklaştırma	—————
31. Türk Bayrağı'na, sancağına, ülkeyi, milleti ve devleti temsil eden sembollere hakaret etmek,	Örgün Eğitimin Dışına Çıkarma	Devletin Egemenlik Alametlerini Aşağılama Md. 300(1-3 yıl)
32. Türkiye Cumhuriyeti'nin devleti ve milletiyle bölünmez bütünlüğü ilkesine ve Türkiye Cumhuriyetinin insan haklarına ve Anayasanın başlangıcında belirtilen temel ilkelere dayalı millî, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti niteliklerine aykırı miting, forum, direniş, yürüyüş, boykot ve işgal gibi ferdi veya toplu eylemler düzenlemek; düzenlenmesini kışkırtmak ve düzenlenmiş bu gibi eylemlere etkin olarak katılmak veya katılmaya zorlamak,	Örgün Eğitimin Dışına Çıkarma	Türklüğü, Cumhuriyeti, Devleti Kuran Organları Aşağılama Md.301(6 ay-2/3 yıl) Kanunlara Uymamaya Tahrik Md.217(6ay-2 yıl) Suç İşlemeye Tahrik Md.214(6 ay-5 yıl)
33. Kişileri veya grupları; dil, ırk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi ve dini inançlarına göre ayırmayı, kınamayı, kötülemeyi amaçlayan bölücü ve yıkıcı toplu eylemler düzenlemek, katılmak, bu eylemlerin organizasyonunda yer almak,	Örgün Eğitimin Dışına Çıkarma	İnanç Düşünce Kanaat Hürriyetinin Engellenmesi Md. 115(2-5 yıl)
34. Eğitim ortamında kurul ve komisyonların çalışmasını tehdit veya zor kullanarak engellemek,	Örgün Eğitimin Dışına Çıkarma	Görevi Yaptırmamak İçin Direnme Md.265(6 ay-3 yıl) Eğitim Öğretimin Engellenmesi Md.112(1-3 yıl)
35. Bağımlılık yapan zararlı maddelerin ticaretini yapmak,	Örgün Eğitimin Dışına Çıkarma	Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde İmal ve Ticareti Md.188(10 yıldan az olmamak)
36. Güvenlik güçlerince aranan kişileri, okulda veya okula ait yerlerde saklamak ve barındırmak,	Örgün Eğitimin Dışına Çıkarma	Suçluyu Kayırma Md.283(6 ay-5 yıl)

37. Okula, derslere, sınavlara girilmesine, ders veya sınavların yapılmasına engel olmak, dersteki öğrencileri dışarı çıkarmak, bunların yapılmasına yönelik zorlayıcı davranışlarda bulunmak,	Örgün Eğitimin Dışına Çıkarma	Eğitim Öğretimin Engellenmesi Md.112(1-3 yıl) Kanunlara Uymamaya Tahrik Md.217(6ay-2 yıl) Suç İşlemeye Tahrik Md.214(6 ay-5 yıl) Görevi Yaptırmamak İçin Direnme Md.265(6 ay-3 yıl)
38. Okul içinde ve dışında tek veya toplu hâlde okulun yönetici, öğretmen, eğitici personel, memur ve diğer personeline karşı saldırıda bulunmak, bu gibi hareketleri düzenlemek veya kışkırtmak,	Örgün Eğitimin Dışına Çıkarma	Eğitim Öğretimin Engellenmesi Md.112(1-3 yıl) Kanunlara Uymamaya Tahrik Md.217(6ay-2 yıl) Suç İşlemeye Tahrik Md.214(6 ay-5 yıl) Görevi Yaptırmamak İçin Direnme Md.265(6 ay-3 yıl)
39. Okulun bina, eklenti ve donanımlarını, okula ait taşınır veya taşınmaz mallarını kasıtlı olarak tahrip etmek,	Örgün Eğitimin Dışına Çıkarma	Mala Zarar Verme Md. 152(1-6 yıl)
40. Okul içinde ve dışında yaralayıcı, öldürücü her türlü alet, silah, patlayıcı maddeleri kullanmak suretiyle herhangi bir kimseyi yaralamaya teşebbüs etmek, yaralamak, öldürmek, maddi veya manevi zarara yol açmak,	Örgün Eğitimin Dışına Çıkarma	Mala Zarar Verme Md. 152(1-6 yıl) Kasten Yaralama Md. 86/87(1-6 yıl/8-12 yıl)
41. Kişi veya kişilere her ne sebeple olursa olsun eziyet etmek; işkence yapmak veya yaptırmak, cinsel istismar ve bu konuda kanunların suç saydığı fiilleri işlemek,	Örgün Eğitimin Dışına Çıkarma	Eziyet Md.96(2-5 yıl) İşkence Md.94(3-12 yıl) Cinsel İstismar Md.103(3-8 yıl)
42. Çete kurmak, çetede yer almak, yol kesmek, adam kaçırmak; kapkaç ve gasp yapmak, fidye ve haraç almak,	Örgün Eğitimin Dışına Çıkarma	Suç İşleme Amacıyla Örgütlenme Md. 220(2-6 yıl)

43. Yasa dışı örgütlerin ve kuruluşların, siyasi ve ideolojik görüşleri doğrultusunda propaganda yapmak, eylem düzenlemek, başkalarını bu gibi eylemleri düzenlemeye kışkırtmak, düzenlenmiş eylemlere etkin biçimde katılmak, bu kuruluşlara üye olmak, üye kaydetmek; para toplamak ve bağışta bulunmaya zorlamak,	Örgün Eğitimin Dışına Çıkarma	Suç İşleme Amacıyla Örgütlenme Md. 220(2-6 yıl) Kanunlara Uymamaya Tahrik Md.217(6ay-2 yıl) Suç İşlemeye Tahrik Md.214(6 ay-5 yıl)
44. Bilişim araçları ile toplum değerlerine aykırı zararlı, bölücü, yıkıcı, ahlak dışı ve şiddet içerikli yasak yayınlar bulundurarak kişi ve kurumlarla ilgili ses, söz ve görüntüler alıp bunları çoğaltmak, sanal ortamlarda dinlemek, dinlettirmek, izlemek, izlettirmek, yaymak ve ticaretini yapmak,	Örgün Eğitimin Dışına Çıkarma	Kişiler Arası Konuşmaların Dinlenmesi (Şikayete Bağlı) Md. 133(2-6 ay) Özel Hayatın Gizliliğinin İhlali (Şikayete Bağlı) Md. 134(6 ay-2 yıl) Bilişim Suçları Md.243 Kişisel Verilerin Kaydedilmesi Md. 135(6ay-3 yıl) Verileri Hukuka Aykırı Olarak Verme- Ele Geçirme Md. 136(1-4 yıl)
*Yukarıda belirtilenlerin dışında ve disiplin cezası verilmesini gerektiren fiil ve hâllere nitelik ve ağırlıkları itibarıyla benzer eylemlerde bulunanlara suça uygun cezalar verilir. Aynı davranışın tekrarı durumunda bir üst ceza uygulanır.		—————

Kaynak: MEB Ödül ve Disiplin Yönetmeliği, 5237 Türk Ceza Kanunu (TCK)

Tabloda yer alan yönetmelik hükümlerinin sonuçları ağır olan ve istisnai olarak karşılaşılan olaylara daha çok yer veren suçları kapsadığı görülmektedir. 15- 18 yaş arasında yer alan halen ‘çocuk’ kabul edilen bireylere uygulanması veya uyarlanması zor olumsuz davranışları kapsamaktadır. Özellikle ‘Örgün Eğitimin Dışına Çıkarma’ cezasını gerektiren hareketler TCK’ ya göre en az 1 yıl hapis cezasını da gerektirmektedir. TCK Md.31/3’ e göre ‘Fiili işlediği sırada on beş yaşını doldurmuş olup da on sekiz yaşını doldurmamış olan kişiler hakkında suç, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektirdiği takdirde on sekiz yıldan yirmi dört yıla; müebbet hapis cezasını gerektirdiği takdirde on iki yıldan on beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. Diğer cezaların üçte biri indirilir ve bu hâlde her fiil için verilecek hapis cezası on iki yıldan fazla olamaz. Bu durumda MEB Ödül ve Disiplin Yönetmeliği’nin maddeleri şu anki

hali ile gözden geçirildiğinde 33. (bölücü-yıkıcı toplu eylem), 35. (uyuşturucu ticareti), 42. (yaralayıcı-öldürücü-patlayıcı maddeyle öldürme/yaralama) çıkarıldı. 41.(eziyet/işkence/cinsel istismar) 42. (çete kurma/gasp/fidyeye alma) 43. (yasadışı örgüte üye olma/para toplama/bağışa zorlama) Maddeleri ve Bilinçli Taksirle Yaralama/basit bir tıbbi müdahale ile giderilemeyecek Kasten Yaralama olarak değerlendirilebilecek davranışı içeren 10. ve 40. maddeleri, öğrencilerin Çocuk Mahkemeleri'nde yargılanmasını da gerektirmektedir. Bu hükümlerden dolayı disiplin cezası alan öğrenciler hakkında okul yönetimi tarafından Cumhuriyet Baş Savcılığı'na suç duyurusunda bulunulması gerekmektedir. Oysa böyle bir usulü öngören düzenleme, MEB yönetmeliklerinde yer almamaktadır. Bununla birlikte 23. (yaralayıcı-öldürücü-patlayıcı madde bulundurma), 15. ve 35.(bağımlılık yapan madde bulundurma-kullanma-ticaretini yapma) ve 32. / 33. ve 34. (devletin temel değerlerine karşı hakaret ve fiilde bulunma) maddelerinden ceza alan öğrenciler hakkında, Emniyet Genel Müdürlüğü Terörle ve Uyuşturucuyla Mücadele bölümlerine bilgi verilmesi, toplumsal yaşamın korunması ve olayın araştırılması bakımından özel önem arz etmektedir. Ayrıca bağımlı gençler, Sosyal Hizmetler tarafından özgeçmişleri incelenerek, bağımlılık derecelerine göre eğitime alınmalıdır. Yönetmeliğin 2.(ayrımcılık), 3.(izinsiz gösteri/toplantı), 7.(yasaklanmış/müstehcen yayın dağıtma), 9.(eğitimlere geç gelme), 11. (öğrencilerin bulunmaması gereken yerlere gitmesi/başkalarını gitmeye zorlaması), 12. (eşyalara ahlak dışı/siyasi şekiller yapma, yazı yazma), 13. (organizeli kopya), 14.(sarhoşluk veren madde bulundurma/kullanma 15.(Türklük değerlerine saygısızlık), 18. (okulla ilişkisi olamayan kişileri okulda barındırma), 20. (eğitim ortamlarını izinsiz kullanma), 24. (zorla/tehditle kopya), 26.(başkasını sınava sokma/girme), 28. (eğitim ortamında siyasi eylem), 29. (izin almadan okul hakkında bilgi verme), 28. (suç sayılan eyleme zorlama), 32. (eğitim ortamını izinsiz kullanma), 34.(okuldaki kurulları tehditle/zorla engelleme), 38. (eğitim/öğretim yapılmasını zorla engelleme çıkarıldı) maddelerinden ceza alan öğrencileri Okul Rehberlik Servisi özel bir programa almalı ve davranışın psikolojik-sosyal-ahlaki-hukuki yönden olumsuz sonuçları konusunda bilinçlendirmelidir. Özellikle en çok görülen disiplin olayı olan sarkıntılık ve taciz suçlarının azaltılması için 'Ergenlere Yönelik Cinsel Eğitim Programları' düzenlenmelidir. Buna ek olarak Rehberlik Araştırma Merkezleri, disiplin yönetmeliğinde yer alan olumsuz davranışları gruplandırarak, ergen suçluluğunu açıklayan yaklaşımların temelinde 'olumlu davranış geliştirme' model programları hazırlamalı, aynı suçu ikinci kez işlemiş öğrencileri bu programlara dâhil etmelidir. Şikâyete bağlı suçlar kapsamında değerlendirilebilecek 1. (sarkıntılık/tehdit/hakaret/iftira/ahlak dışı hareket), 2. (ayrımcılık), 4. (kumar oynama/oynatma), 5. (verilen görevlerin yapılmasına engel olma), 6. (görevlilere hakaret/engel olma), 8.(bilişim araçları ile rahatsız edici davranış), 10. (kavga/

darph/yaralama) 16.(milli değerlere küfür/hakaret), 19.(belgede sahtecilik), 21. (okul malına zarar), 22. (eğitimi engelleme/ye kışkırtma), 25. (bağımlılık yapan madde bulundurma/kullanma), 29. (mala zarar verme/ye kışkırtma), 37. (eğitim/öğretim yapılmasını zorla engelleme/kışkırtma), 40. (personelle saldırma/kışkırtma), 39. (okul malını kasıtlı tahrip), 44. (bilgi araçlarıyla yasa dışı eylem) maddelere yönelik cezalandırmalarda, fiili işleyen öğrencinin velisinin, okulla birlikte hareket etmesi sağlanmalıdır. Bu gibi fiillerin zarar görenin şikayeti üzerine, fiili işleyen Çocuk Mahkemesi'nde yargılanabileceği hususu gerek veliye gerekse öğrenciye açıklanmalıdır. Bununla birlikte 2253 Sayılı Çocuk Mahkemelerinin Kuruluşu Görev ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'da güvenlik tedbirleri içine, Sosyal Hizmetler tarafından verilecek ve veliyle birlikte katılmayı zorunlu kılacak 'Öğrenci Geliştirme Program'ları dâhil edilmelidir. Gerekli düzenlemeler MEB yönetmeliklerine de yansıtılmalıdır. İstatistiklere göre okullarımızda en çok işlenen tek veya toplu halde okulun yönetici, öğretmen, personel ve öğrencilerine yönelik tehdit ve şantaj davranışları, davranışın derecesine göre ifade edilerek yeniden düzenlenmelidir.

Öneriler

Bu araştırma kapsamında;

1. MEB Ödül ve Disiplin Yönetmeliği maddelerinde, ceza takdirinin belirlenmesinde dikkat edilecek hususlar iyi tespit edilmiş olmasına rağmen, ceza sorumluluğunu kaldıran veya azaltan nedenler, suça teşebbüs ve iştirakin sınırları, suçun niteliğini belirleyen daha açık ve net ifadeler kullanılması,
2. Yönetmelik maddelerinin, okul türlerine(Anadolu lisesi, meslek lisesi, imam hatip ve genel lise) ve ihtiyaçlarına göre yeniden düzenlenmesi,
3. Yönetmelik maddelerinin, yaptırımların belirlenmesinde suç teşkil eden davranış derecelendirerek ifade etmesi, suç ve fiilin belirliliği ilkesine uygun hale getirilmesi,
4. Yönetmeliğe, 'uyarma' sürecinin dâhil edilmesi,
5. Yönetmelikte 'kınama-okuldan tasdiknameyle uzaklaştırılma' gibi verilen her cezanın yaptırımlarının açıkça anlatılması ve öğrenci için doğuracak sonuçlarına da yer verilmesi,
6. Yönetmeliğe, yaptırımların yanı sıra okul-aile işbirliği temelinde öğrencinin olumlu davranış gelişimine katkı sağlayacak etkinliklere yer verilmesi,

7. Yönetmelikte ‘toplumsal sorumluluk bilincini geliştirecek cezalara da yer verilmesi,
8. Okullarda en çok işlenen suçların belirlenerek, önleyici tedbirlerin alınması, eğitimlerin verilmesi, ‘güvenli okul’ bilincinin sistemli olarak geliştirilmesi,
9. Yönetmelikte, Cumhuriyet Baş Savcılığı’na suç duyurusunda bulunulmasını gerektiren fiillerin ve usulün belirlenmesi,
10. Yönetmelikte, öğrencilerin aynı suçu bir daha işlememesi için alınması gereken tedbirlerin de ifade edilmesi,
11. Yönetmelikte aynı suçu birden fazla işleyen öğrenciler hakkında Rehberlik Araştırma Merkezleri ile yapılması gereken işbirliğinin tanımlanmasının sağlanması da önerilebilir.

KAYNAKÇA

AKAR, N. (2006) Ortaöğretim Kurumlarında Karşılaşılan Disiplin Sorunları ve Eğitim Yöneticilerinin Çözüm Yaklaşımları (Denizli İli Örneği), Pamukkale Ün. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

AKDUMAN, G. G. ve Baran, G. (2010), Suça Karışan Çocuklarda Akran İstismarının İşlediği Suçun Özellikleri, Göç ve Okul Durumu Değişkenleri Açısından İncelenmesi, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi Sayı: 3

AKDUMAN, G. G., Akduman, B., Cantürk, G. (2007). ‘Ergen Suçluluğunda Bazı Kişisel ve Ailesel Özelliklerin İncelenmesi’, Türk Pediatri Arşivi.

BALO, Y. S. (2003). Çocuk Ceza Hukuku, Ankara: İlsan Matbaası.

BİNDER, A., (1988), Juvenile Delinquency, Annual Review of Psychology. 9(3). 253-258.

DURAN, C. O. (2011), Ortaöğretim Okullarında Okul Yönetimine Yansıyan Disiplin Sorunları ve Okul Yöneticilerinin Çözüm Yaklaşımları’ Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

DİZMAN, H., Gültekin, G., Cantürk, G. (2005). “Aile İlişkilerinin Çocuk Suçluluğuna Etkisi”, Adli Psikiyatri Dergisi, S. 2(1)

DELİKARA, İ.E. (2000). ‘Ergenlerin Akran İlişkileri İle Suç Kabul Edilen Davranışlar Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.’ Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

GÜLER, M. (2010), ‘Sosyal Psikoloji Bakış Açısından Çocuk ve Ergenlerde Suçlu Davranış Gelişimi’ TBB Dergisi, Sayı:89

İŞIKTAÇ, Y. (1999), ‘Sosyolojik Açısından Çocuk Suçluluğu ve Bir Hukuk Devleti Olan Türkiye’de Devletin Cezalandırma Yetkisini Kullanış Biçimi’ Mevzuat Dergisi, Yıl:2, Sayı:3,

KÖKNEL, Özcan, (2001), ‘Kimliğini Arayan Gençliğimiz’, Altın Kitaplar Yayınevi, İstanbul, 1. Baskı, s.356 vd.

Kulaksızoğlu, Adnan (1998), ‘Ergenlik Psikolojisi’, İstanbul, Remzi Kitabevi, 6. Baskı, s: 196

ÖZDEMİR, H. (2006), ‘Türk Hukuku’nda Çocukların Yargılanması’, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi

SEVÜK Y. H,(1998), ‘Uluslararası Sözleşmelerdeki İlkeler Açısından Çocuk Suçluluğu İle Mücadelede Kurumsal Yaklaşım’, Beta Yayınevi, İstanbul, Yayımlanmış Doktora Tezi.

TUFAN, B. (2001), “Sosyal Sorunlar- Ders Notları”. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksekokulu.

ULUĞTEKİN, S. (1991). Hükümlü Çocuk ve Yeniden Toplumsallaşma. Ankara: Bizim Büro Basımevi.

Defence for Children International, 1993

1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu

Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Ödül ve Disiplin Yönetmeliği (2013), Sayı: 28758.

Milli Eğitim Bakanlığı İstatistikleri 2011

Çocuk Hakları Sözleşmesi

Türkiye İstatistik Kurumu 2011 Verileri

5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu

5237 Türk Ceza Kanunu

2253 Çocuk Mahkemelerinin Kuruluşu, Görev ve Yargılamaları Usulleri Hakkında Kanun